

EGYHÁZTÖRTÉNELMI ADATOK.

E folyóirat t. szerkesztőségének megtisztelő felszólítása következtében, néhány Dávid Ferencz életére vonatkozó adatot közlök itt, melyek részint a Kővári László derék történetírónk által ugyan e folyóirat 1873-ki évfolyamában Dávid Ferencz elítéltetéséről közlött szép tanulmánynak háttérül, részint a fáradhatatlanul búvárkodó Benczédi Gergely tanár úr által az előbbi füzetben közölt zsinati meghívó után történtek némi megvilágosításaul szolgálván, úgy vélem, hogy ez idő szerint alkalmi becsesel is birandanak a K. Magvető olvasó közönsége előtt.

Adataim közül az első, (e folyóirat sorszáma szerint a XL-ik) a „Ruina Pannoniae“ szerzőjének, Schesaeus Keresztélynek, 1558-ban irt ódája Dávid Ferenczhez, melyet az utóbbihoz, mint igaz prófétához, „Elegia de falsis prophetis, quos Christus confert lupis, spinis et tribulis“ etc. czim alatt Kolozsvárt 1558-ban nyomatott munkája elébe mintegy ajánlólevélképen iktatott bé s adott ki. Az említett munka igen ritka levén, ez ódát alig egy—két írónk ismeri; a közlés által nagyobb körben leendő elterjesztése tehát nemcsak nem felesleges, de ránk unitáriusokra nézve — a nagy egyházalapító emléke s halálának három százados évfordulója közelsége tekintetéből — kegyeletes kötelesség is. Sőt, a minél szélesebb körben megismerés okából, szükségesnek láttam annak t. barátom Hegedüs István tanár és e folyóirat munkatársa által felkérésemre eszközölt classicus magyar fordítását is közölni.

A XLI. sorszám alatt Kolozsvár város 1579 évi jegyzőkönyvéből hú kivonatban közlöm a Dávid Ferencz letartóztatását s elítéltetése ügyét érintő határozatokat. Hiven jellemzik ez adatok a Báthori Kristóf erőszakos fellépése következtében megdőbönt városi atyáknak vallásukhoz és a derék főpaphoz való félnék ragaszkodását, s a fejedelemnek a „r ó m a i h ű t e n v a l ó p r e d i k á t o r“ önkényes behozásával leplezetlenül kitüntetett czéljait; de következtetést engednek vonnunk Blandrata és társai álnok eljárására nézve is.

A XLII. és XLIII. számok alatt két redbéli naplószerű feljegyzéseket közlök, mindkettő 1579-ről szól. Egyik Fylstych Lő-

rincz városbíró költségjegyzékéből, másik Kőmives Ferencz városi magyar rendü tanácsos és sáfár polgár hivatalosan vezetett költség-lajstromából van kivonatozva. Mind a kettő, de főleg az utóbbi, ugy nyelvészeti, mint mivelődés történeti szempontból sok tekintetben érdekes.

E tekintetben csak állításom igazolására idézem néhány feljegyzését. Ilyenek: a febr. 14-re tett azon feljegyzés, hogy a városbíró „zakacij boldisart kijlte az fejedelem paranciolatiara valamij vasfazakal feijerwara az galfy meniekezeijere“; febr. 28-ról midőn a „Byro Vram az ket Vraim vtan, kiket az galfij¹⁾ meniegekezeiyere valasztottak volt eo kmek, Kalmár Janos²⁾ és Herczeg gaspar³⁾ vram vttan, miért hogij Eo magok izentek volt, 4 ejtel malosat kijldett, meliet az fejedelemnek attanak aiandekba.“ Nem kevésbbé érdekes a következő feljegyzés: „11 marcij valasztottak eo kmek tanaciul kolosuarij balint⁴⁾ es tymar gelij (sic)⁵⁾ vramat letara gecij Janoshoz az Darocij gaspar dolga feleol“ midőn a gondos városi tanács 10 narancs (drbja 8 denár), három font gesztenye (fontja 20 dr.) s két ejtel malozsával (96 dr.) kedveskedtek a főurnak; a midőn pedig Ghyczy János ezután másodnappal Kolozsvárra érkezett, bíró uram meghagyásából, Kőmives Ferencz, a napló író sáfár polgár, ajándékba fél borjut (58 dr.), 4 tyukot (24 dr.), 9 ejtel bort (ejtele 4 pénz), s a város zabjából egy köblöt (36 dr.) küldött. Ellenben a határ kijárásra felkérendő itélő-mesternél jun. 25 én: két véka cseresznye, egy cseber „hivelykes borsó“, két ejtel malosa, 10 narancs és „10 pinz arra retek“-kel kedveskedett a város küldöttsége.

E feljegyzések minden más érdekessége felett, ránk nézve legtöbb becses azok birnak, melyek a vértanúi halállal 1579-ben elhalt egyházalapító, Dávid Ferencz élete legválságosabb időpontjáról nyujtanak némi tájékozást.

Ime az érintett adatok egymás mellé állítva.

XL.

Venerando viro D. Francisco Davidis Pastori Ecclesiae Claudiopolitanae, et Ecclesiarum Vngaricarum Superintendenti in Transylvania. S. P. D.

¹⁾ Gálfi János értendő. — ²⁾ Városi tanácsos volt a magyar rendről. — ³⁾ Városi tanácsos a szászok közül. — ⁴⁾ Városi tanácsos volt magyar részről. — ⁵⁾ Értendő: Hertel Gergely városi tanácsos a szászok részéről.